

OECD Journal on Development

**Development Co-operation – 2005 Report – Efforts and Policies of the
Members of the Development Assistance Committee
Volume 7 Issue 1**

Summary in Polish

Dziennik OECD dotyczący rozwoju

**Współpraca rozwojowa – raport za rok 2005 – działania i polityka
członków Komitetu Pomocy Rozwojowej
Tom 7, wyd. 1**

Podsumowanie w języku polskim

Niniejszy raport umożliwia wgląd w niektóre ważne i trudne do rozwiązania kwestie, którymi zajmowały się kraje członkowskie w roku 2005. Czy państwa oferujące pomoc osiągną do roku 2010 cel, jakim jest udzielanie 130 mld USD pomocy rocznie? Dokąd dociera pomoc i w jaki sposób może być skuteczniej wykorzystana? Czy współpraca techniczna – płacenie ekspertom z krajów rozwiniętych, aby pracowali w krajach rozwijających się – ma sens? Czy robi się wystarczająco dużo, aby pobudzić wzrost gospodarczy, który wpłynie korzystnie na życie biednych ludzi? Jakie wnioski można wyciągnąć z tego, że nie udało się osiągnąć celu, jakim było zapewnienie do roku 2005 równego dostępu obu płci do szkół?

Jeśli oferujący pomoc mają osiągnąć cel wyznaczony na rok 2010, poziom pomocy będzie musiał szybko wzrosnąć – do 60% między 2004 a 2010 r. To oznacza średni wzrost o 8% rocznie w sytuacji, kiedy budżety państw OECD znajdują się pod dużą presją. Przewiduje się widoczny wzrost pomocy w ramach Oficjalnej Pomocy Rozwojowej (ODA) w perspektywie krótkoterminowej. Jednak znaczną część tej pomocy stanowi umorzenie niespłaconych długów kilku krajom, nie oznacza więc ona zwiększonego transferu zasobów do większości krajów rozwijających się.

Nie ma wątpliwości co do faktu, że problemy rozwoju odegrały wyjątkową rolę w roku 2005. Rok ten zaczął się od zwrócenia uwagi świata na ogromne zniszczenia spowodowane przez tsunami na Oceanie Indyjskim 26 grudnia 2004 r., a także na bezprecedensowy napływ pomocy, nie tylko ze strony rządów, ale też od zwykłych ludzi. W lipcu kryzys żywnościowy w Nigrze pokazał słabość międzynarodowego systemu pokonywania znacznie bardziej przewidywalnych sytuacji kryzysowych. Wyjątkowo gwałtowny sezon huraganów w rejonie Wysp Karaibskich i Zatoki Meksykańskiej, niszczycielskie trzęsienie ziemi w rejonie Kaszmiru w październiku, a także coraz większa liczba dowodów na istnienie problemów związanych z bezpieczeństwem żywnościowym w południowej Afryce pokazały, że pomoc humanitarna jest nadal potrzebna.

Z perspektywy polityki, podczas spotkania Rady Ministerialnej OECD w maju przyjęto oświadczenie OECD w sprawie działań podjętych w następstwie Deklaracji Milenijnej i porozumienia z Monterrey, które zobowiązuje państwa członkowskie OECD do intensyfikacji wysiłków w celu osiągnięcia Milenijnych Celów Rozwoju. Podczas lipcowego szczytu G8 w Gleneagles oraz wrześniowego szczytu Zgromadzenia Ogólnego ONZ kwestie rozwojowe, wraz ze ściśle powiązаныmi problemami zmiany klimatu, bezpieczeństwa i praw człowieka, uznano za najpilniejsze w międzynarodowym harmonogramie działań. Rok zakończył się spotkaniem Światowej Organizacji Handlu (WTO) w Hongkongu, którego głównym tematem były sposoby realizacji obietnicy Rundy Rozwojowej Doha.

Z takim profilem wiązała się prezentacja **obszernych analiz.** W styczniu przedstawiono raport Projektu Milenijnego ONZ dotyczący sposobów przekształcenia Milenijnych Celów Rozwoju z globalnych aspiracji w rzeczywistość odczuwalną dla każdego z krajów rozwijających się. W raporcie tym podkreślono, że przy obecnych trendach większość celów milenijnych nie zostanie osiągnięta w wielu krajach rozwijających się i przechodzących transformację gospodarczą. Przekonywano też do wykorzystania istniejących już narzędzi, na przykład strategii na rzecz ograniczania ubóstwa (PRS – Poverty Reduction Strategies), w bardziej ambitny i wszechstronny sposób, a także uzupełniania ich innymi środkami, takimi jak działania szybko przynoszące rezultaty (działania „quick wins”), polegające na zwiększaniu poziomu interwencji za pomocą wypróbowanych metod. Porozumienie wypracowane na wrześniowym Szczycie Milenijnym, dotyczące ustanowienia Komisji Budowania Pokoju, stanowiło podstawę do zaangażowania się społeczności międzynarodowej w zapobieganie gwałtownym konfliktom i wspieranie krajów przechodzących od stanu wojny do pokoju. Ponadto, finansowana przez Wielką Brytanię Komisja dla Afryki przedstawiła w swoim raporcie w marcu szeroki zakres propozycji – zarówno dla państw Afryki, jak i dla ich partnerów w rozwoju – mających na celu sprostanie wyzwaniom, przed jakimi staje ten kontynent. OECD oraz Komisja Gospodarcza ds. Afryki uzupełniły tę pracę pierwszą wzajemną oceną państw Afryki i OECD. Raport Banku Światowego dotyczący rozwoju na świecie zawierał nową analizę znaczenia równouprawnienia w procesie rozwoju gospodarczego.

W tym roku podjęto również działania praktyczne. Zakończenie **Wielostronnego Porozumienia Tekstylnego** – ostatniego aktu Rundy Urugwajskiej – doprowadziło do znaczących zmian w dziedzinie handlu tekstyliami, mimo że było bolesne dla wielu dostawców z krajów rozwijających się i czasowo ograniczone na skutek przywrócenia kontroli na niektórych kluczowych rynkach. Osiągnięto porozumienie zmierzające do umorzenia zadłużenia wielostronnego wobec Międzynarodowego Funduszu Walutowego (IMF), Międzynarodowego Stowarzyszenia Rozwoju (IDA) oraz Funduszu Rozwoju Afryki (ADF) krajom dobrze sobie radzącym w ramach inicjatywy dla Najbardziej Zadłużonych Państw Świata (HIPC). Uzgodniono znaczną redukcję długu dla Nigerii, państwa o największej liczbie ludności w Afryce. Ponadto podjęto ważne decyzje dotyczące skali i skuteczności pomocy, co zostało szczegółowo przedstawione w dalszej części niniejszego rozdziału.

Co ważniejsze, wydaje się, że w następstwie imponującego poziomu wzrostu gospodarczego w roku 2004 państwa rozwijające się nadal się rozwijały, przy czym tempo wzrostu dochodu na jednego mieszkańca było wyraźnie wyższe niż w państwach OECD, a w Afryce wreszcie zaobserwowano znaczny (choć wciąż zbyt mały) wzrost poziomu dochodu na jednego mieszkańca. W wielu krajach nadal wzrastały wskaźniki sprawności zarządzania. Gwałtowny wzrost cen ropy przyniósł nieoczekiwane zyski krajom eksportującym ten surowiec i spowolnił postęp w innych krajach. Jednak ogólny negatywny wpływ na państwa rozwijające się, w momencie sporządzania tego raportu, wydaje się mniejszy, niż oczekiwano.

Podsumowując, rok 2005 przypominał nam, że poważne zmiany są niezbędne, jeśli sytuacja biednych krajów ma się poprawić do poziomu określonego w Milenijnych Celach Rozwoju. W roku tym zrobiono też wiele dla zorganizowania coraz lepiej ukierunkowanego wspólnego przedsięwzięcia mającego na celu przyspieszenie postępu w rozwiązywaniu problemów dotyczących poziomów wykluczenia i nierówności, których świat nie może dłużej akceptować.

Sekretariat Komitetu Pomocy Rozwojowej OECD szacuje, że ogólne wydatki netto Oficjalnej Pomocy Rozwojowej (ODA) wzrosną z 79,5 mld USD w roku 2004 do 128,1 mld w roku 2010 (przy stałej wartości dolara amerykańskiego w roku 2004), co będzie stanowiło wzrost o niemal 50 mld USD. Zgodnie z obliczeniami Komitetu Pomocy Rozwojowej oznacza to potencjalnie największy wzrost w ramach Oficjalnej Pomocy Rozwojowej od momentu założenia Komitetu w 1960 r. Jednakże, pomimo zachęcających oznak, nadal nie jest pewne, czy uda się osiągnąć poziom pomocy deklarowany na rok 2006 podczas konferencji w Monterrey. Poza tym, pomimo gwałtownego wzrostu Oficjalnej Pomocy Rozwojowej w perspektywie krótkoterminowej ofiarodawcy będą musieli znacznie zwiększyć inne formy pomocy, jeśli chcą się przybliżyć do poziomu wyznaczonego na rok 2010.

Czy pomoc może być dostarczana skuteczniej dzięki zwiększeniu budżetów pomocowych? Jeśli rozwój faktycznie staje się w większym stopniu wspólnym przedsięwzięciem, istniejące już metody dostarczania pomocy powinny ulec dalszym zmianom. Z kolei liczba inicjatyw zmieniła sposób, w jaki wielu ofiarodawców planowało i dostarczało swoją pomoc w ciągu ostatnich kilku lat. Co najważniejsze, Komitet Pomocy Rozwojowej OECD współuczestniczył w organizacji Forum Wysokiego Szczebla w Paryżu w marcu 2005 r., a uzgodniona deklaracja oznaczała bezprecedensowy poziom konsensusu i determinacji w odniesieniu do reformy pomocy i zwiększenia jej skuteczności w zwalczaniu biedy na świecie. Rezultaty powinny dostarczyć silnego bodźca lokalnym staraniom zmierzającym do zmiany relacji pomiędzy ofiarodawcami oraz między ofiarodawcami a beneficjentami w sposób, który zapewni bardziej zrównoważony rozwój.

Budowanie kompetencji instytucjonalnych jest kluczowym i jednym z najtrudniejszych do zrealizowania zadań w kwestii rozwoju. Bez względu na to, czy mamy na myśli „sprawne państwo” i kompetencje instytucji publicznych w zakresie dostarczania usług i tworzenia środowiska sprzyjającego rozwojowi, czy kompetencje sektora prywatnego, społeczeństwa obywatelskiego i osób indywidualnych, prawdziwy rozwój kompetencji instytucjonalnych jest podstawą zrównoważonego postępu. Rezultaty rzadko pojawiają się natychmiast. Współpraca techniczna (TC – *technical co-operation*) oraz rozwój kompetencji instytucjonalnych nie są w żadnej mierze jednoznaczne. Należy się jednak zastanowić, jak programy współpracy technicznej mogłyby lepiej uwzględniać wyniki pracy Komitetu Pomocy Rozwojowej, Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) i innych instytucji w kwestii budowania kompetencji instytucjonalnych, a także w jaki sposób programy edukacyjne dla osób z wykształceniem średnim można dostosować tak, aby wspierały lokalne instytucje pomagające w budowie kompetencji. Zbyt często wysiłki skupiano na podnoszeniu kwalifikacji osób fizycznych, nie zważając na poprawę wyników organizacji, w których te osoby pracowały, a tym bardziej na poprawę szerszego kontekstu instytucjonalnego, w którym te organizacje funkcjonują. Może to prowadzić do frustracji przeszkolonych osób i mieć tylko minimalny wpływ na organizacje. Potrzebne może być bardziej strategiczne i długoterminowe podejście do usprawniania głównych instytucji, które następnie obejmie doskonalenie umiejętności osób fizycznych.

Wnioski wyciągnięte w odniesieniu do rozwoju kompetencji instytucjonalnych wskazują na brak konsekwentnego i cierpliwego podejścia, a także zastępowanie długoterminowych stopniowych zmian krótkoterminowymi celami projektowymi ofiarodawców. Zwiększenie pomocy w ciągu dekady daje szansę na ustanowienie bardziej realistycznych ram czasowych dla rozwoju kompetencji instytucjonalnych, popartych bardziej przewidywalnymi przepływami wsparcia. Zwiększenie pomocy wymaga też zwrócenia szczególnej uwagi na kwestie uzależnienia od pomocy, zwłaszcza w Afryce i małych krajach. Należy również zwrócić uwagę na główne czynniki ryzyka w zakresie zarządzania związane ze zwiększeniem pomocy.

Znajdujemy się teraz w punkcie krytycznym na ścieżce realizacji Milenijnych Celów Rozwoju, wiodącej do terminu wyznaczonego na rok 2015. Niepowodzenie w osiągnięciu celu równego dostępu chłopców i dziewcząt do szkół wskazuje konieczność przemyślenia sposobów efektywniejszego rozwiązania problemów związanych z kwestią płci w odniesieniu do rozwoju.

Wzrasta zrozumienie ograniczeń włączania perspektywy płci do głównego nurtu działań (tzw. *gender mainstreaming*) jako strategii samej w sobie. Widoczne jest prawdziwe zaangażowanie, indywidualne i zbiorowe, w zrozumienie niektórych porażek i poszukiwania sposobów na „poprawienie naszej gry”. Określenie na nowo podejścia do dostarczania pomocy wymaga znacznej energii i innowacyjności, wymiany informacji o niepowodzeniach, wyciągania wniosków z cudzych doświadczeń, a także jeszcze większej determinacji we wspólnej pracy.

© OECD 2006

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD:
www.oecd.org/bookshop/

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji:

rights@oecd.org

Faks: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights/

